

Yesu A Hkum Hte Sai Poi, C, 2022

Hkristu hta tsaw ra ai nu wa hpu nau ni e, ndai laban gaw Yesu A Hkum Hte Sai Poi Laban rai nga ai.

Ndai laban gaw grai nan manu dan la ai Yesu Madu a Hkum hte Sai poi hpe galaw nga ga ai. Hkristan mungdan ni hta ndai poi hpe Karai langai atai masum “Trinita” poi ngut ai hpang bat mali ya shani hta galaw ma ai. Chyoi Pra Hkum hpe mare lam hkan hpai shinggrup ai lam ni galaw ma ai.

Anhte Myanmar mungdan hte mungdan nkau ni hta gaw ndai poi hpe Trinita poi ngut ai hpang laban hta galaw ga ai. Raitim, Chyoi Pra Hkum Hpai shinggyup akyu ai lam law malawng hpe gaw yinam ta lai ai hpang galaw ma ai.

Kaja wa nga yang, Chyoi Pra Hkum hte Sai Poi hpe Chyoi Pra ai laban bat magam n’htoi na Chyoi Pra ai bat mali ya shani hta galaw ra ai gaw nga ai. Dai shani hta Chyoi Pra Hkum hte Sai hpe shagrau ga ai raitim, Madu Yesu a nni nkri lam hpe sumru ai laban bat re majaw Nawku Hpung gaw, Wenyi a shadum jahprang ai a marang e, Hkristan masha ni Madu Yesu a Chyoi Pra Hkum hte Sai poi a kabu pyaw lam hte rau chyeju dum ai lam galaw nna shakawn shagrau na matu n’htoi kaga de sit da ai rai nga ai.

Ndai Chyoi Pra Hkum hte Sai poi hpe shaning 700 jan galaw lai wa sai re. Shawng ningnan galaw lai wa ai shara gaw Begium mungdan hta rai nna, Nawku Hpung ting a gawng malai, Wa Sarabyin Urban IV kawn woi galaw hpang ai rai nga ai.

Ndai poi galaw ai a yaw shada lam gaw (1) Yesu Madu Shi a hkum hpe anhte a wenyi lusha matu jaw ya ai majaw kabu chyeju dum na hte (2) Hkristan sak prat hta masha hkum shagu a matu mung, nawku hpung ting a matu mung, Chyoi Pra Hkum

Sakramentu gaw n nga n mai, nga nan nga ra ai chyeju kumla re ai hpe dum chye na matu rai nga ai.

Moi shawng na prat hta hkungga nawng jau ai lam

Moi shawng de gaw, masha hte dusat ni a asak gaw dai shi a asai hta nga ai ngu hkap la lai wa ma ai. Dai majaw dusat ni hpe sat sha ai shaloi, simai shadu ai hta sai hpe n shalawm ai sha shadu ma ai. Sai hpe san san la nna kabai kau hkaw kau ma ai. Yuda myu sha ni gaw dusat sai n jahkaw ai (manat sat ai du sat) shan hpe galoi mung n sha ma ai. Shanhte a matu sai gaw manu dan ai, asak rawng ai re ngu hkam la ma ai.

Sai gaw manu dan ai ngu hkap la ma ai majaw, Karai Kasang hpe nawku daw jau shagu u ni, sagu bainam ni, dumsu ni hte kaga dusat ni hpe sat nna hkungga nawng jau ma ai. Grai nan ra ahkyak wa ai aten nkau ni hta nga yang shanhte a kasha ni hpe hkungga jaw ma ai. Dai zawn galaw ai gaw shut kaba raitim, shanhte a htung lailen tai lai wa ai. Daini na prat hta pyi mungdan nkau ni hta (India) masha hpe hkungga nawng ai lam naw nga ai ngu na yu ai.

Law malawng gaw teng man Karai hpe hkungga nawng jau ai lam n re ai sha, shinggyim masha ni hkrit ai majaw Karai Kasang re ngu myit la ai hpara sumla ni hpe hkungga nawng jau ai lam ni she rai nga ai.

Nat jaw ai masha ni myit manoi myit jung let galaw chye ai nat jaw ai lam amyu my Gam maka n tsawm ai gaw nat e galaw ai majaw ngu myit la nna nat hte prinem lam hpe bai la na matu nat jaw chye ma ai. Hkam ja lam lu na matu, nsi nai si awng na matu, hpyen hpe dang manga kau lu na matu nat hpe garum hpyi chye ma ai. Nai mam ni awng ai majaw mung, ma lu ai majaw mung, hkamja lam bai lu wa ai majaw mung nat hpe chyeju dum ai lam ni galaw chye ma ai. Buga hte tingkyen hkam la ai hta hkan nna nat jaw ai lam ni hpe mung galaw chye ma ai. Dai lam ni hpe woi awn nat jaw ya na dumsa ni hpe masat da chye ma ai.

Nat jaw hkingjawng dumsa ni hpe san da nna, nat jaw na matu sat ai dusat shan a htam masum hta na kaja dik htum htam mi hpe san da ma ai. Dai hkungga hpe wan

nat hkungga nawng jau ai ladat hte ma galaw chye ma ai. Bai, Lungpu kata, shing n rai, bum ntsa hte hka shi hkanu makau hkan e hkungga nawng chye ma ai. Mare hte tsan ai shara, nat jaw shan hpe nat ni loi loi hte manu dik ai hku sa hkam la lu na shara ni hta nawng jau chye ma ai.

Htam masum hta na htam mi hpe gaw nat jaw hkingjawng ni a matu ngam da ma ai. Htam mi hpe gaw nat jaw na matu dusat jaw ai madu ni hpe bai garan jaw ma ai. Ndai zawn galaw ai hpe nat ni hkap la nna, kumhpa masat masa re ngu hkam la ma ai. Nat gaw shi a sha ku hta shanhte hpe shalawm la ai ngu hkam la ma ai.

Asai hte myit hkrum lam tawn da ai masa ni

Moi shawng de na masha ni ga sadi tawn ai lam hpe asai hte shagrin ma ai. Masha lahkawng a lapran ahkyak ai myit hkrum ga sadi tawn da ai shaloi dai masha yan a lata lahpum hpe sai jahkaw nna dai sai hpe rau lu nna shagrin ma ai. Dai sai hpe gayau nna arau lu ai lachyum gaw sai rum hpu nau ni rai ga ai majaw myit hkrum da sai hte maren simsa ai hte kanawn mazum nga ga ngu hkam la ma ai rai nga ai.

Shawa masha a man e myit hkrum ga shaka tawn ai rai yang, lungpa, ga yun (hkumpup ga) shing n rai, hpyi pa langai ngai a ntsa masat masa galaw nna htingnu de la wa ma ai. Lahkawng yan dai nat jaw hkungga nawng jau ai shara hta arau lu sha ma ai. Laika hte masat masa galaw da ai lungpa/ hpri pa hpe gaw shanhte naw ai nat jawng a shawng hta tawn da nna sin ai ni hpe tawn da ma ai. Nat gaw ga sadi dung ai ni hpe akyu jaw na, shing n rai, ga sadi run ai rai yang dam jaw jahten sharun na ngu hkam la ma ai.

Karai Kasang gaw Israel myu sha ni hte myit hkrum lam galaw da ai.

Karai Kasang mung shawng de tsun dan sai hte maren Israel myu sha ni hte ga sadi tawn da ai lam chyum daw langai hta anhte na lu saga ai. Dai zawn re ai ga sadi tawn ai lam moi shawng na Israel myu sha ni hte Karai kasang tawn da ai ga shaka gaw mau na zawn rai nga ai. Raitim, Karai Kasang gaw shinggyim masha ni hpe tsaw ra ai majaw shi hpang de shaga la lu na matu dai ten na Israel myu sha ni hkap la ai masa hte ga shaka tawn ai rai nga ai.

Anhte hti lu ai htung lailen hte maren, Israel myu sha ni myit dum hkungga nawng jau na matu Mawshe gaw Israel myu sha lakung 12 hpe madun ai kum la hku nna nlung 12 hte tawn hkungri gaw gap da ai.

Mawshe tara hte maren dusat sai hpe la nna sai ka-ang hkup chyan mi dai tawn hkungri hta tawn da ma ai. Dai sai hte masha ni a ntsa mung ru bun ya ma ai (Pru Mat 24:8). Lachyum gaw Karai Kasang hte Israel myu sha ni hta grai nan ahkyak dik ai myit hkrum lam langai hpe hkrik hkam ai hku galaw let shagrin ai lam rai nga ai.

Israel myu sha ni gaw Karai Kasang a myu sha ni rai nga ai. Tsun mayu ai gaw, shanhte a matu Karai Kasang jaw da ai ta ra ni hpe hkan shatup hkan nang ma ai. “Shanhte gaw, ‘dai Madu a ga hpe madat mara nna, shi hkang da sai lam shagu hpe anhte galaw na ga ai’ ngu nna tsun ma ai,” (Pru Mat 24:7).

Yaweh Karai Kasang gaw Israel myu sha ni a Karai Kasang rai nga ai. Tsun mayu ai gaw, Karai kasang gaw shanhte ni ra kadawn ai lam hpe yu lakawn makawp maga ya ai rai nga ai. “Ngai gaw nanhte hte rau a anga nga nna nanhte a Karai Kasang tai nga na nngai, nanhte mung nye a amy masha ni tai nga na rai myit dai,” (Jaw Jau 26:12).

Myit hkrum lam hpe Mawshe hte Israel myu sha ni a gawng malai tai ai ningbaw ningla ni Sinal Bum ntsa lung nna Karai Kasang a man e daw sha poi hta shang lawm let shagrin da lai wa ma ai. Dai hpe Ga Shaka ngu mung shamyng shaga ma ai (Pru Mat 24:9-11).

Karai Kasang gaw Mawshe hpe Ga Shaka Sumpu/ sutdek kaji langai hpe galaw shangun nna aja hte hkayawp da shangun ai. Dai hpang Karai Kasang a tara kanu lam shi hpe mung lungpa lahkawng hta ka shakap da ya ai. Ga Shaka Sumpu tawn da na matu hpai hkawm mai ai ginsum kasha langai hpe mung gap da shangun ai. Dai ginsum hpe “hpawng de shara ginsum” ngu shaga shamyng ma ai.

Ga shaka sumpu hte dai hpe bang da ai ginsum kasha gaw Israel myu sha ni Karai Kasang hte tawn da ai ga sadi hpe myit dum shangun ai rai nna Karai Kasang gaw shanhte hte rau nga nga ai ga sadi hte maren hkawm sa ai shara shagu de hpai hkawm nna nawku daw jau lam galaw ai htingnu rai nga ai.

Yesu Madu a hpang jahtum daw sha poi hta shinggyim myu sha ni yawng hte myit hkrum lam ga shaka ningnan hpe shagrin da ai.

Shaning kaba hku lai mat sai raitim, Karai Kasang Israel myu sha ni hte tawn da ai myit hkrum ga shaka hpe galoi mung sadi dung wa ai. Israel myu sha ni mahtang ga sadi run ai lam chyahkring hkring galaw lai wa ma ai.

Shanhte a ga sadi run ai a majaw Sinal Bum ntsa hta tawn da ai ga shaka hpe ningnan bai shatsawm na matu Karai Kasang myit daw dan ai.

Dai ningnan re ai myit hkrum ga sadi gaw masha langai a matu, shing n rai, myu sha langai a matu sha n re ai sha, mungkan masha yawng a matu rai nga ai. Dai myit hkrum ga sadi lam hpe lungpa hta n ka sai sha, masha shagu a masin salum hta ka da ai. Myit hkrum ga sadi hpe dusat sai hte shagrin ai lam n galaw sai sha, Hkristu Madu a manu dan dik htum ai asai hte shagrin da ai.

Yesu Madu a hpang jahtum daw sha poi a lam Kabu Gara Shiga ka sara mali hte a laika hta tsun dan da ma ai. Dai shani gaw Yesu Madu nni nkri hkam si hkam ai lam n hkrum shi a hpang laban bat mali ya shani, “Chyoi Pra ai Mali Ya Shani” rai nga ai. Yesu Madu Lazaru, Martha hte Maria yan nau ni a manang rai nna bat masum ya shani tup hte mali ya shana daw maga du hkra akyu hpyi nna shi a nni nkri si hkam na lam a matu shajing shachyip nga ai ngu masam maram lu ga ai.

Bat mali ya shani hta Madu Yesu hte ni htep ai Petru yan Yawhan hpe Yuda masha ni manu shadan galaw ai Paska poi a matu ra mara shajing shachyip na matu shangun dat ai.

Daw sha poi hpe gara kaw lajang shangun mayu ai kun ngu Yesu Madu hpe san ma ai shaloi, Shi bai tsun ai gaw “Nan mare de shang wa yang, ntsin di bu hpai ai wa langai mi hte hkrum na marin dai. Shi kaw hkan nang wa nna, shi shang ai nta hta hkan shang mu. Nta madu hpe, Nye a sape ni hte Shalai wa ai Poi sha lu na manam gawk kanang rai ta, nga nna sara gaw nang hpe san shangun dat ai ngu nna tsun mu. Shaloi shi gaw jahting shachyip tawn ai ntsa gawk kaba langai mi nan hpe madu na ra ai. Dai kaw shachyip lajang da mala,” ngu matsun nhtawm shangun dat mu ai (Mt 26:17-19; Mk 14:13-15; Lk 22:10-12; Yh 13:21-23). San Marku langai chyu sha n dai lam hte seng nna kata lam tsun dan da ai. Nta gaw shi a nta mai byin ai rai nna shi nta madu gaw shi a kanu rai na re.

Ndai daw sha poi gaw Yesu Madaw gaw de da na ga shaka ningnan a lahkam ningnan rai nga ai. “Shanhte sha nga ma yang Yesu gaw muk la nna Karai Kasang a chyeju hpe shakawn let akyu hpyi nhtawm, ahkyep alep nna sape ni hpe jaw let, Ndai la sha mu, ndai muk gaw nye a hkum rai nga li ai, ngu nna tsun mu ai. Dai h pang gawm hpe mung shi la nna, Karai Kasang a chyeju hpe shakawn ngut jang, shanhte hpe jaw mu ai; shanhte yawng dai hta na lu ma ai. Yesu gaw, Ndai gaw law law a matu ru kau ya ai, Karai Kasang a ga shaka hpe dazik dawk ya ai nye a asai rai nga li ai. Nanhte hpe ngai teng teng tsun made ga, Karai Kasang a Mungdan hta e sabyi nnan hpe ngai lu lu ai nhtoi du hkra, ndai sabyi hpe ngai galoi mung bai lu lu na n rai, ngu nna tsun mu ai,” Mk 14:22-25).

Yesu a ga shaka tawn ai ga si ni gaw Ga Shaka Dingsa Prat, Sinal Bum ntsa tawn da ai Mawshe a ga shaka tawn ai ga si ni hte bung pre ai lam ni hpe mu lu ga ai. “Asai ndai gaw hkang da mada yawng hpe shi jaw ai shaloi, dai Madu nanhte hpe galaw da ai ga shaka hpe dazik shakap ai asai rai nga ai,” (Pru Mat 24:8).

San Luka gaw Yesu Madu a myit hkrum ga shaka hpe “ga shaka ningnan” ngu tsun da ai (Lk 22:20). Lachyum gaw dingsa a shara hta shara bai la ai myit hkrum lam ningnan rai nga ai. Shi a ga shaka ningnan hte shinggyim masha yawng hpe tsaw ra ai rai nna, tsaw ra na matu shanhte hpe mung hkang da nna lit jaw da ai.

“Shada da tsaw ra nga mu, ngu nna tara ningnan ngai nanhte hpe jaw made ai. Ngai nanhte hpe tsaw ra made ai zawn, nanhte mung shada da tsaw ra nga lu na rai myit dai,” (Yh 13:34).

Yesu Madu gaw ga shaka ningnan hpe gaw de da na matu shi si hkam na shawng shani, lani mi tau nau hkyen laja shachyip da ai. Hpang shani gaw wudang ntsa si hkam nna shi a asai hte dai ga shaka hpe shagrin da ai.

Chyoi Pra Hkum Sacramentu gaw anhte marai hkum shagu hte mung, wuhpung wuhpawng hte mung, kashin kamun hkam la ai shaloi shi a tsaw ra tara hte gyit hkang da ai.

Anhte Karai Kasang hta sadi dung ga ai rai yang Shi anhte a matu ga sadi jaw da ai hkye hkrang la lam hpe hkam la lu na rai ga ai ngu kam sham ga ai. Ndai gaw ahkyak dik htum myit hkrum lam rai nga ai. Kashin Kamun hkam la ai shaloi, Hkristu Madu anhte hpe Shi a asak hte Wenyi asak hta shalawm la ya ai.

Yesu Madu ga sadi n dung ai ngu kadai mung tsun n lu ai. Anhte ni mahtang ga shaka dingsa prat na Israel myu sha ni zawn ga sadi hkring hkring run ai ni rai ga ai.

Anhte ni Misa Hkungga nawng jau shagu kashin kamun hkam la ai shaloi ga sadi hkam ai hpe bai myit dum ga ai. Hkristu a hkum hte sai gaw myit dum lam galaw ai sha n rai nga ai. Hkristu Madu anhte marai hkum shagu hte nawku hpung ting hta byin nga ai lam hkam sha ai rai nga ai. Anhte shada da tsaw ra na matu ga shaka tawn da ai gaw grai nan tara ja ai zawn rai nga ai. Karai kasang gaw anhte hpu nau shada langai hte langai hpyen myit masa hte nawku daw jau nga ga ai rai yang alu atan galaw ai lam ni, nawku daw jau lam ni, akyu hpyi shakawn shagrau ai lam ni yawng hpe Yesu Madu hkap la na n rai nga ai (Mt 5:24).

San Pawlu Korintu hpung masha ni hpe shadum shadi jaw ai lam langai galaw da ai. Myit hkrum kahkyin gumding lam nnga ai nawku hpung gaw Misa Hkungga hta

kaja dik, manu dan dik htum ai Chyoi Pra Hkum Sakramentu (lu sha) hkam la tim kaman tai mat na masa hta nga ai (1Kor 17:34).

Tsun mayu ai gaw Misa hkungga gaw kun dinghku langai hku nawng jau shagu chyeju hpying dik ai rai nna, sak jaw ap nawng daw jau lam kaba galaw nan galaw ra ai.

Yesu Madu anhte hpe tsaw ra la ai majaw chyoi pra hkum sakramentu chyeju kumla hta shi hkum hpe malu masha hku jaw da ai. Hkristu a tsaw ra myit hpe hkap la lu na matu shi hpe chyeju htang ai hku nna langai hte langai kaja wa sha teng man ai tsaw ra myit hte tsaw ra ra ai.

Akyu hpyi saga

Wa Karai Kasang e, Madu Yesu a Hkum hte Sai, anhte a mara ni hpe kashin kau ya nna ra kadawn nga ai wenyi hkum hkrang lu sha jaw ya nga ai hpe kam sham nga ga ai ni anhte hpe dai Chyoi Pra Hkum Sakramentu a marang e, anhte shada da tsaw ra let nang madu hpe chyeju htang chyeju hpyi la lu ai atsam jaw ya rit. Anhte a Madu Hkristu a marang e hpyi nem nga ai. Amen.

Hkristu hta tsaw ra hkung ga ai kanu kawa tarahkaw sara/num ni hte nu wa hpu nau ni e, ndai laban gaw Yesu A Hkum Hte Sai Poi Laban rai nga ai.

Hti ang ai Ja Chyum Mungga ni gaw

Chyum Mungga Daw (1) – Prumat 24:3-8

Chyum Mungga Daw (2) – Heb 9:11-15

Kabu Gara Shiga – Mk 14:12-16, 22-26

Ndai Ja Chyum Mungga ni hpe hti nna, hpawtni na nawku dawjau lamang ni hpe woi awn nga ga.